SVENSKA CANADA-TIDNINGEN, HAS THE LARGEST CIRCULATION OF ANY SWEDISH NEWSPAPER IN CANADA

Svenska Canada-Tidningen

The Swedish Canada News

ÅRG. (Year) 25. LÖSNUMMER 5 CENTS. WINNIPEG, MAN., ONSDAGEN DEN 14 NOVEMBER, 1917. No. 46

Prov. Librarian dec.17 Winnipeg

SVENSKARNE I LONDON

(För S.C.T. av C. J. ENGVALL.)

(Forts. fr. föreg. nr.)

Svenska kyrkan och församlingshuset.

Genom denna nu omnämnda livliga och mångsidiga verksamhet som uppstod bland svenskarna framträdde behovet av att få ej blott en ny kyrka utan också samlingsrum för dessa olika verksamhetsgrenar, och den tanken uppstod, att det vore bäst att förena dem med kyrkan, vilken var en god och även praktisk tanke. Men stora svårigheter voro förenade med ett sådant företag. Att få en lämplig tomt på en lämplig plats och man hade att bereda sig på stora kostnader, men när fem Londonsvenskar lovade att som en begynnelse giva 500 p.s. (2,500 dollar) var, beslöt man sig för att gripa sig verket an. En komité tillsattes för att förbereda saken och framkomma med förslag. Efter åtskilligt sökande lyckades de finna en ganska välbelägen och lämplig tomt som inköptes den 9 nov. 1908 och ett kostnadsförslag som med tomten gick till 500,000 kronor framlades.

För att möta dessa utgifter hade man i tillgång den gamla kyrkan, värd omkring 200,000 kr. Inträsset och offervilligheten var emellertid mycket stor bland svenskarna i London, så att inom kort var 100,000 kronor tecknade, som sedan ökades ej så litet. Kyrkorådet tillsammans med föreläsningsföreningens styrelse inlade en underdånig anhållan till k. m:t om ett statsbidrag på 100,000 kr., vilket riksdagen enhälligt beviljade. Dessutom insamlades i Sverige 40,000 kr. vittnande om det nyvaknade inträsset i det kära fosterlandet för dess söner och döttrar i främmande land. Här må ock nämnas, att deras majestäter, konungen och drottningen visat sitt inträsse för saken genom att vid sitt besök i London giva bidrag till den nya kyrkan.

Lördagen den 26 febr., 1910, ägde det högtidliga nedläggandet av grundstenen rum. Akten utfördes av vår minister i London, greve Wrangel, som med kärlek och inträsse omfattat det såväl som alla andra goda och nyttiga företag bland svenskarna och sökt göra allt för att befrämja dem. Bland de många andra, som inlagt stora förtjänster för att få kyrkan tillstånd, må särskilt nämnas kyrkoherde Lindskog och ing. A. Welén.

Jämt ett år efteråt, eller lördagen den 25 febr. 1906, stod kyrkan och de med den förenade lokalerna färdig att öppna sina dörrar för en högtidsfirande skara, som samlats för att deltaga i kyrkans invigning. Det var en stor dag, en glädjedag för svenskarna i London, då de för första gången fingo samlas i sin nya efterlängtade kyrka, vilken utan tvivel kommer att bliva till stor välsignelse för kommande generationer av landsmän i den stora världsstaden vid Thamsen.

Ehuru denna artikel redan blivit tämligen lång, vill jag dock nämna något om de olika lokalerna i samband med den nya kyrkan. På nedre botten hava vi mitt under själva kyrkan en stor präktig föreläsnings- och gymnastiksal, "Svenska salen", rymmande omkring 300 personer. Denna sal användes vid större fäster och föreläsningar samt för gymnastik, för vilket den är mycket väl utrustad. På ena sidan av "Svenska salen" hava vi "Församlingsrummet", en sal, rymmande omkr. 70 personer och lämplig för mindre möten samt för K.F.U.M. och K.F.U.K. På andra sidan är läsrummet och biblioteket samt ett komitérum, där de olika föreningskomitéerna hava sina sammanträden.

På ena sidan av själva kyrkobyggnaden hava vi pastorsbostället, som är mycket trevligt och på den andra sidan ett par rum för skolan, rum för lärarinnan, för välgörenhetsföreningen, för vaktmästaren, för en diakonissa samt sekreteraren för K.F.U.M. Alla dessa lokaler äro präktiga och särdeles lämpliga för sina olika ändamål, vadan den svenska kolonien i London har stor orsak att vara glad och tacksam över att äga sådana lokaler. Som av det nu anförda framgår, har ett storartat arbete till svenska koloniens fromma utförts under den senare tiden och att det endast genom enig samverkan av alla kunde åstadkommas är klart. För min del är jag glad att kunna konstatera att trots olika åsikter i en del frågor, såsom t. ex. religiösa, så förorsakade de ej någon strid. Jag hade t. o. m. den glädjen att från personer som trodde helt annorlunda än jag i religionsting få mottaga år efter år ej så små bidrag. Jag kan ej här nämna några namn, men vill dock nämna, att en som var rationalist gav årligen 25 dollars till vår Sk.W.E.M. Jag trivdes därför bra i London och det var med ej ringa saknad jag lämnade det verksamhetsfältet. Men som det behov av särskild samlingsplats och missionsverksamhet i västra London blev fyllt genom den nya kyrkan, ansåg jag det bäst att vår mission i London indrogs för att använda de medel och de krafter som

(Forts. å sid. 5.)

SVENSKA FÖRBUNDET

Ordinarie sammanträdet d. 25 augusti fick en livlig anslutning.

Glädjande rapporter.

Svenska Förbundets i Canada årliga sammanträde den 25 augusti som hölls i Montreal kunde glädja sig åt livlig anslutning. Sedan sekreteraren uppläst protokollet från årsstämman, meddelade ordföranden, Dr. David Bergström, att skrivelse ingått från Konungen som svar å Förbundets vid dess konstituerande stämma genom Utrikesdepartementet framförda hälsning, varigenom Hans Majestät till Förbundet uttryckte sitt hjärtliga tack för den från Förbundet överbrakta hälsningen, ävensom sina uppriktiga välönskningar för Förbundet och dess framtida verksamhet. Ordföranden meddelade även att svar ingått å det till Konungen vid årsstämman den 23 juni avlåtna telegrammet.

Ordföranden, som just återkommit från en längre resa i Västra Canada, påpekade att han havt tillfälle sammanträffa med flera framstående landsmän därute, med vilka han dryftat frågan om Förbundets framtid.

Sekreteraren uppläste en skrivelse från Dr. Johannes Hoving i New York, varigenom denne i egenskap av ordförande för komitén för bildandet av ett Svenskt Nationalförbund i Förenta Staterna framför till Förbundet i Canada sin hälsning, med erbjudande av samarbete. Dr. Hovings skrivelse utgjorde svar å brev från Svenska Förbundet i Canada till Svenska Centralförbundet i New York.

Sekreteraren omnämnde att Förbundets bildande blivit uppmärksammat även i England. Sålunda hade icke endast The Journal of the Swedish Chamber i London ägnat Förbundet en gratulerande artikel, utan hade även den engelska facktidskriften The Board of Trade Journal i London intagit en utförlig rapport om Förbundets syftemål, särskilt med hänsyn till förhållandena efter kriget.

Sekreteraren meddelade vidare att skrivelse ingått från den bekante svenske artisten Emil Zoir (hedersledamot av Italienska Akademien), varigenom herr Zoir anhåller om Förbundets förmedling vid anordnandet av en eventuell utställning av hans arbeten i Canada. Sedan förslaget varit föremål för överläggning, uppdrog Förbundet åt sekreteraren att i svarsskrivelse till herr Zoir påpeka, att på grund av Canadas deltagande i kriget och därmed följande ekonomiska omkastningar tidpunkten vore föga lämplig för realiserandet av ett dylikt förslag. En av medlemmarne som haft tillfälle möta svenske artisten Maas Olle vid dennes vistelse i Staterna för omkring ett halvår sedan, framhöll att Maas Olle uttalat sig särdeles pessimistiskt rörande avsättningsmöjligheterna för svensk konst å denna kontinent under nuvarande konjunkturer, och föreslog att sekreteraren skulle till herr Zoir uttala lämpligheten att meddela sig med Maas Olle i ärendet, då denne utan tvivel skulle vara i stånd giva värdefulla råd. Förbundet beslöt i enlighet härmed.

På förslag av ordföranden beslöts enhälligt att till John Erickson Memorial Commission av befintliga medel överlämna femtio dollars, såsom Förbundets bidrag.

Därefter upptogs till diskussion frågan om tillsättandet av en klubbmästare, som mottogs med gillande. Till klubbmästare valdes enhälligt attaché Hans Widenfelt. På herr Helins förslag beslöt mötet att i protokollet måtte upptagas uttalandet av Förbundets tack till sekreteraren för det arbete denne nedlagt.

Vidare dryftades förslag att närmare fixera tid för Förbundets sammanträden. Efter ingående diskussion beslöts förlägga samma till udda månaderna — med undantag av juli, som skulle allt för nära sammanfalla med årsstämman den 23 juni — samt till andra lördagen i dessa, om ej uppkommande skäl skulle visa en ändring nödvändig. Förbundets ordinarie sammanträden äga alltså rum andra lördagen i månaderna januari, mars, maj, september och november.

Frågan om Handels- och Industrikomiténs såväl som Sjöfartskomiténs speciella arbeten vår föremål för längre överläggning. Det föreslogs att sedan det nödvändiga förarbetet med insamlandet av statistiker och annat material hunnit tillräckligt framskrida, samt efter att resultaten vederbörligen delgivits styrelsen i skriftlig form, dessa eventuellt borde sammanfattas i form av en bulletin, att tryckas och ugivas av Förbundet. Det uppdrogs åt styrelsen att taga denna fråga under vidare behandling.

Förbundets avsked och välgångsönskningar framfördes till dess medlem, ingenjör Gustaf Sahlström, i anledning av dennes avresa till Sverige, och uttalades önskan om ett snart realiserande av planen att i gamla fädernesslandet se en avdelning av Förbundet växa upp.

Före sammanträdets avslutande intogs gemensam supé.

FÖR ITALIEN GÅR DET BAKÅT

De tysk-österrikiska trupperna gå alltjämt segerrikt framåt i Italien.

Chefombyte i Italien.

Britterna göra framsteg på västfronten, i Palestina och Mesopotamien.

Kina klagar.

Onsdagen d. 7 nov. — De brittiska förlusterna under senaste veckan uppgå till 21,891. — Staden Passchendaele, nordost om Ypres, har tagits av britterna. De canadensiska trupperna avancerade i går omkring 800 yards bortom stadens centrum. — De tyska och österrikiska trupperna ha övergått floden Taglimento utmed hela den 160 mil långa fronten, och de italienska trupperna falla tillbaka på de venetiska slätterna. Det förmodas att general Cadorna ämnar etablera en kortare linje. — Det brittiska underhuset har med användande av "closure" nedröstat en fredsmotion av Hastings Lees-Smith, en av grundläggarna av Ruskin college, Oxford. Utrikesminister Balfour sade, att Storbritanniens krigsmål icke äro imperialistiska. — Den amerikanska regeringen har frigivit den holländska ångaren Nieuw Amsterdam. — Britterna ha tagit staden Gaza i Palestina. Britterna ha avancerat nio mil och tagit hela det turkiska försvarssystemet i denna region samt ytterligare två städer. De ha även avancerat norr om Beersheba, elva mil norr om Gaza.

Torsdagen d. 8 nov. — Den internationella fredskongressen i Berne har på grund av brist på delegater uppskjutits till den 19 november. — Endast åtta brittiska handelsfartyg av mer än 1,600 ton ha under den senaste veckan sänkts av minor och submariner. — Från Berlin meddelas, att tyskarna nått floden Livenza på den venetianska slätten. Italienarna retirera i ordning och göra här och där motstånd mot fienden.

Fredagen den 9 nov. — Strider ha ägt rum mellan Vittorios kullar och sammanflödet av Monticana och Livenza, där italienarna på några platser lyckats tillfälligt hålja fienden. En kvarts miljon italienare ha tillfångatagits. — I Mesopotamien ha de brittiska trupperna avancerat 1,200 yards. Hela den turkiska armén i Palestina håller på att retirera för britterna. — Både brittiska och franska trupper hålla på att förflyttas till den italienska fronten. — Konferensen mellan brittiska, franska och italienska representanter har resulterat i bildandet av en permanent allierad komité. Gen. Cadorna, som sedan krigets början varit den italienska arméns överbefälhavare, har beretts rum i denna komité, och till hans efterträdare som överbefälhavare har utsetts general Diaz.

Lördagen d. 10 nov. — Fredskongressen i Haag, som skulle ha hållits den 19 nov., har blivit inhiberad, i det den brittiska regeringen nekat brittiska undersåtar, som vilja deltaga i den, pass. — Tyska aviatörer nedsläppte i går kväll bomber på ett franskt sjukhus vid Zuydcoote och dödade sju personer och skadade nio. — Britterna i Palestina ha tagit Askalon. — Norr om Passchendaele ha britterna avancerat något. — De österrikisk-tyska trupperna i norra Italien ha nått floden Piave och ha tagit Asiago på Trentinafronten, 20 mil väster om Piave.

Måndagen d. 12 nov. — Den italienska linjen i norr har förstärkts av brittiska och franska trupper, vilka lyckats hålla tyskarna och österrikarna stången. Öster om Asiago ha italienarna t. o. m. gått till anfall och återtagit några förut förlorade positioner. — Kina har protesterat mot det fördrag, som ingåtts mellan Japan och Förenta Staterna angående Kina. — En stor eldsvåda förorsakades bland Brügges dockor i fredags kväll av bomber, som nedsläpptes av brittiska aviatörer. — Från Berlin meddelas att de österrikisk-tyska trupperna i norra Italien ha avskurit 1,000 retirerande italienare i den övre Piavedalen. Italienarna gåvo sig. De fientliga trupperna stå nu framför Feltre.

Tisdagen d. 13 nov. — De italienska och österrikisk-tyska huvudarméerna kämpa nu mot varandra utmed floden Piave från den kulliga regionen norr om Adriatiska havet, italienarna på västra stranden och tyskarna och österrikarna på den östra. Italienarna ha hittills lyckats hålla sina positioner där. Kejsar Wilhelm anlände i söndags till den italienska fronten. — I Palestina ha turkarna drivits tillbaka på många platser av de brittiska trupperna, vilka nu bereda försvarspositioner 20 mil sydväst om Jerusalem nära Hebron.

Meddelanden från och om de skandinaviska länderna.

I ett meddelande till Chicago Daily News omtalar korrespondenten Bassett Digby att vid en middagsbjudning som skulle hållas följande dag av Svensk-amerikanska föreningen i Stockholm ämnade H. V. Cederström från Lund föreslå att svenska ångare skulle sändas till Amerika för att hämta svenska medborgare, som hotas med att bli utskrivna.

Föreningens ordförande, K. Dahlström, som är en av cheferna vid patentbyrån, har avlagt besök hos amerikanske ministern och underrättat honom att för första gången komme föreningens sedvanliga banket på tacksägelsedagen att inställas.

Ingen särskild orsak angavs, men den synes ha sin grund i misstämningen mot Amerika i en del kretsar. Även de som förordade bankettens hållande, fruktade att deras närvaro skulle skada deras affärer. Hittills ha amerikanske ministern samt legations- och konsulatstaberna jämte de flesta inom amerikanska kolonin i Stockholm närvarit vid banketterna regelbundet. Det hade blivit en sed att först bevista ministerns mottagning på eftermiddagen och sedan övergå till föreningens bankett. Minister Morris säger att hans mottagning naturligtvis kommer att äga rum som vanligt och att han väntar stor anslutning.

Jag talade med herr Dahlström, fortsätter korrespondenten, som emellertid ej personligen trodde att svenska medborgare olagligen utskrevos i stort antal.

"Utan tvivel", sade han, "ha några orättvisor förekommit, men det är naturligt, när man tar i betraktande det stora antal män som berörES. Jag är också obenägen att sätta mycken tro till en del hitsända brev, som beskriva rykten från mun till mun om begångna orättvisor".

Inställandet av tacksägelsedagsbanketten är blott ett av tecknen på fientlighet mot Amerika och amerikanerna, som amerikanska medborgare härstädes se prov på.

Här är en alltmera utbredd föreställning att amerikanska folket ej fattar innebörden av de svensk-amerikanska ekonomiska förhållanden som uppstått genom blockadfrågan. Sveriges alla industrier komma snart att nedläggas, om landet ej i fortsättningen får kol från Tyskland. Amerikanskt tonnage är för upptaget för att forsla kol. Om Sverige sänder sina egna fartyg genom blockadzonen för att hämta amerikanska kol, är det antagligt att de sänkas. Tyskland sänder mindre mängder i år än i fjol, tydligen med avsikt att hindra samlandet av reservlager. Tyskarne sända ej kol, utan de få trämassa och järnmalm. Kvantiteten av de båda sistnämnda varorna har blivit ytterligt överdriven av en del amerikanska skribenter.

Vidare skulle vidhållandet av kravet på fullständigt upphörande av handeln mellan Amerika och Tyskland med säkerhet medföra finansiell villervalla och omfattande ruineringar.

Sverige håller fast på sin neutralitet. Det finnes ingen nämnvärd del av folket som skulle ha en tanke på att ingå i kriget med eller mot oss. Vilka umbäranden, som kunna inträffa, kommer Sverige ej att gripa till vapen. Om Sverige förses med förnödenheter mot garantier att ej återutföra desamma, komma vi att ha fem sjättedelar av nationens sympatier, men om Sverige får svälta, emedan det nekar att nedlägga alla sina industrier genom att undanhålla sig självt tyska kol samt genom att avbryta alla handelsförbindelser med Tyskland, komma amerikanerna att bli mycket ofördelaktigt bedömda i Sverige.

Det amerikanska exportförbudet får dagligen svårare följder för Skandinavien. Om ej förnödenheter komma snart, kommer Sverige i en svårare ekonomisk ställning än Tyskland, ty det saknar mellersta och sydöstra Europas industriella och agriculturella resurser.

Smörkort infördes förliden vecka med en ranson av endast ett ounce för varje person dagligen. Likaså infördes kort för havregryn, ärter och bönor, vilka liksom kaffekorten endast äro till för syns skull, emedan inga av dessa förnödenheter stå att få.

(Forts. å sid. 5.)

NATIONALBIBLIOTEKET

Stadgarna för detta bibliotek publiceras i nästa nummer av S. C. T.

Nya medlemmar.

Svenska Nationalkomitén sammanträdde i onsdags. Vid sammanträdet antogs i huvudsak det förslag till stadgar för Svenska Nationalbiblioteket, som utarbetats av ingenjör S. Bylander, mr O. L. Holmgren och red. N. F. Brown. Det beslöts att till nästa sammanträde låta trycka dessa stadgar och då åter gå igenom dem, varefter de komma att publiceras i S. C. T. och utsändas till de svenska settlementen i Canada. Sekr. ålades att till nästa sammanträde utarbeta en vädjan till den svensktalande allmänheten i Canada och mr K. Fleming fick i uppdrag att utarbeta ett förslag till stadgar för lokalbibliotek.

Flera mycket uppmuntrande brev från olika platser i Canada upplästes av sekr. På en plats hade man redan samlat $100 för startandet av ett lokalbibliotek. Det synes på många platser råda en viss otålighet och är man redo att genast bilda lokalbibliotek. Komitén riktar en uppmaning till alla svenska settlement att invänta stadgarna, som i dagarna skola tryckas och utsändas. Som sekr. är överhopad med arbete, kan det hända att en del skrivelser icke ännu blivit besvarade. Men svar kommer säkert.

Vid mötet invaldes till nya medlemmar i Svenska Nationalkomitén pastor C. J. Engvall, byggmästare C. S. Wallin och mr Einar Hanson.

Komitén sammanträdde åter i går kväll. För detta sammanträde skall redogöras i nästa nummer av S. C. T. då även stadgarna komma att publiceras.

STORT SVENSKT INGENJÖRSVERK

Radiostationen i Karlsborg är nu fullbordad och har blivit avprovad.

Enastående i världen.

Mariningenjör R. H. Rendahl och professor Karl Ljungberg dela äran.

Svenskt arbete.

Medan kriget rasar, avbrytande kommunikationerna mellan de krigförande och hejdande den neutrala samfärdseln, pågår dock på sina håll ett intensivt arbete icke blott för att uppehålla, utan även för att fullända de internationella kommunikationsmedlen. Härvidlag åsyftas den trådlösa telegrafien, vars betydelse just kriget på det kraftigaste understrukit. De neutrala folken ha i detta hänseende säkert känt nödvändighetens tyngd lika starkt som de krigförande med den följd att, om också mycket i den internationella samfärdseln skall komma att, efter kriget framstå såsom mer eller mindre förstört, freden i stället skall finna den telegrafiska världs samfärdselns medel förökade och förbättrade.

Icke minst bör detta gälla Sverige. Under de senaste två åren har för telegrafverkets räkning arbetats på uppförande av radiotelegrafstationer i Boden, Hernösand, Vaxholm och Karlsborg. Av dessa har stationen i Karlsborg, den största av de fyra, fullbordats under sommaren och har i dagarna börjat avprovas. Då nödiga provningar och justeringar äro fullbordade är därmed Sveriges största telegrafstation och en bland de största i Europa redo att fylla sin plats såsom replipunkt i ett samfärdssystem, vilket icke känner några gränser i rummet. Med en beräknad normal aktionsradie av omkring 5,000 km. — dubbelt mot vad Sveriges näst största station är projekterad att kunna utföra — skall Karlsborgsstationen kunna ge Sverige omedelbar telegrafisk förbindelse icke blott med den europeiska, utan även med den amerikanska kontinenten.

Stationen är projekterad av maringingenjör R. H. Rendahl, Djursholm, vilken även är konstruktör av de trådlösa apparaterna samt antennen, en fackterm, varmed betecknas det system av trådar genom vilket de elektriska vågorna uppfångas. Konstruktör av de båda 210 meter höga masterna, som uppbära antennen, är professor Karl Ljungberg, Stockholm. Konstruktionen av dessa master och ressandet av desamma betecknas såsom ett hittills tämligen enastående prov på svensk ingenjörskonst. Byggda så gott som bit för bit på marken i sin fulla längd, ha de i detta skick rests i höjden, en prestation, vilken, då man tar i betraktande masternas höjd, icke sett sitt motstycke i världen. Därtill kan läggas den upplysningen, att masternas tyngd, 25 ton var, är endast omkring tiondelen av vad exempelvis liknande tyska master väga, ett faktum inför vilket man känner sig böjd att alldeles glömma att intet snille kunnat hejda kristidens priskrav, vilken torde ha bragt sin halva miljon, vilken anläggningen beräknats kosta upp till omkring det dubbla.

För att få bästa möjliga resultat vid telegraferingen, stå masterna på var sin isolator av finkornig, svart granit, impregnerad med paraffin, och ha dessutom på fyra ställen avbrutits med isolatorer samt de till masterna hörande stagen försetts med i medeltal fyra isolatorer var. Stagisolatorerna ha en brotthållfasthet av ända till 35 ton i de grövsta stagen. Isolatorernas tillverkning och anbringande har varit mycket svårt, men anses nödvändigt vid moderna anläggningar. I avsikt att säkert och även vid svårt väder kunna komma upp i masterna ha de försetts med elektriskt drivna hissar.

Antennen, från vilken de elektriska vågorna utgå, är konstruerad med tanke på att få den så lätt som möjligt, varigenom den effektiva antennhöjden och därmed stationens räckvidd blir så stor som möjligt. Den består av 60 stycken 450 m. långa fosforbronstrådar, uppspända mellan tvenne sexarmade upphängningsanordningar av lätta stålrör. Härigenom kommer antennen att bilda en lång cylinder med 30 m. diameter. På varje tråd sitter invid vardera ändan ett antal isolatorer, som ha till uppgift att isolera den elektriskt verksamma delen från masterna. För att förhindra trådarna att brista vid starka stormar och snöbelastning ha de i ändarna företts med spiralfjädrar. Från vardera ändan av antennen gå ledningarna ned till stationshusets tak, varifrån de genom kraftiga isolatorer föras in i själva apparatrummet.

Utom antennen eller "luftnätet" finnes ett annat nät, nämligen "jordbalansnätet", som ersätter den på andra stationer använda jordledningen. Detta nät består av 1 mm. bronstråd, spänt över hela det väldiga, omkring 190 tunnland stora stationsområdet mellan stålwirer, som upplagts på isolatorer på 5 meters höjd över marken. Till detta nät har åtgått ej mindre än omkring 500 stolpar samt 24 km. wire och 400 km. bronstråd. En radiostation är, som synes, långt ifrån "trådlös". Fördelen med isolerat balansnät framför den vid andra stationer brukliga jordledningen är att förlusterna bli mindre och därvid avstämningen skarpare och räckvidden större.

Vid balansnätets ytterkant ligger ett transformatorhus, dit den för stationens drift erforderliga kraften från Trollhättan föres. Från transformatorhuset går kraftledningen genom en 500 meter lång jordkabel till det invid apparathuset liggande maskinhuset. Här äro tvenne växelströmsgeneratorer, som användas vid den trådlösa telegraferingen, uppställda. De drivas med var sin elektrisk motor. Dessutom inrymmer maskinhuset bl. a. fullständig ångkraftanläggning med ångturbiner för den händelse Trollhätteströmmen skulle strejka av en eller annan anledning. Från växelströmsgeneratorerna ledes telegraferingsströmmen till apparathuset, där tvenne avsändare finnas uppställda. Förutom den för den huvudsakliga trafiken avsedda avsändaren finns nämligen en för trafik inom landet.

För den trådlösa telegraferingen erfordras elektriska strömmar med mycket hög frekvens, minst 15,000 perioder i sekunden, mot de 15 a 50 perioder som äro de vanligen förekommande vid elektrisk kraftöverföring. Vid Karlsborg alstras dessa högfrekventa strömmar genom gnisturladdningar av kondensatorer, som uppladdas av strömmen från de i maskinhuset uppställda växelströmsgeneratorerna.

De ovannämnda kondensatorerna och de gnistgap över vilka urladdningarna ske bildas tillsammans med ett antal självinduktionsspolar, utgörande en sorts transformator, den egentliga avsändningsapparaten. Transformatorns sekundära lindning är inkopplad mellan antennen och jordbalansnätet, och det är medelst denna transformator som den högfrekventa strömmen överföres från avsändaren till luftnätet.

För varje gång en gnista slår över i avsändaren alstras högfrekventa strömmar, vilkas styrka emellertid hastigt avtager, dels på grund av utstrål-

(Forts. å sid. 5.)

REPUBLIKEN FINLAND.

Fullkomlig självstyrelse men dock förening med republiken Ryssland.

Ny statsförfattning.

Ett telegram från Petrograd meddelar att fullständig självstyrelse för Finland överenskommits mellan ryska provisoriska regeringen och finska representanter. Finland får en republikansk statsförvaltning med sina egna lagstiftande och exekutiva myndigheter, men Ryssland skall sköta dess utrikes ärenden, uppgives det.

Någon självständighet tyckes det emellertid ej vara att döma av ett presstelegram från Petrograd till London i tisdags, f. v., som säger:

"Den provisoriska regeringen antog under sessionen i går kväll utkastet till statsförfattning för Finland. Detta åsyftar ett direkt grundläggande av vänskapligt förhållande mellan Finland och Ryssland. Finland skall förbliva förenat med Ryssland, men få sina egna lagstiftande inrättningar och sin egen regering. Det skall också proklameras som republik med högsta exekutiva myndigheten överlåten till en vald styresman.

Makten över krig och fred skall överlåtas till statsmyndighet i enlighet med ryska grundlagarne. Rätt att ingå traktat med utländska makter tillkommer ryska regeringen. Den lagstiftande makten skall utövas av lantdagen i förening med statschefen. Den allmänna administrativa makten skall utövas av ett regeringsråd".

Hawaiis drottning död.

Drottning Lilioukalani av Hawaii avled i söndags morse. Hennes frånfälle har väntats flera dagar.

Live stock commissioner.

H. Arkell har blivit utnämnd till live stock commissioner för Canada. Han har tjänstgjort som live stock commissioner sedan John Brights frånfälle.

Ett nytt serum.

Från Stockholm telegraferades i torsdags, att det vid ett möte av svenska läkarföreningen meddelats, att dr. Karl L. Ling, bakteriologist vid Karolinska institutet, upptäckt ett serum mot scharlakansfeber.

Lufttrafik i Sverige.

Enligt rapporter till handelsdepartementet i Washington har i Stockholm bildats ett bolag med $536,000 kapital för regelbunden passagerare- och postbefordran med luftskepp mellan å ena sidan Sverige och England och å den andra Sverige och Finland. Luftskepp med bärkraft för sex passagerare hålla nu på att byggas.

NY REVOLUTION I RYSKA RIKET

De extrema socialisterna lyckas störta Kerensky och bilda ny regering.

Lenine i favör av fred.

Kerensky samlar trupper och hotar omintetgöra den nya revolutionen.

Oro i Finland.

När tidningen går i press telegraferas från Stockholm, att en blodig strid ägt rum nära Gatchina mellan soldater från fronten under premiärminister Kerensky och bolsjeviktrupper från Petrograd. Stridens resultat är okänt. Blodiga strider ha ägt rum i Petrograd, där bolsjevikerna fortfarande äro de härskande. På många platser, såsom i Moskwa, har deras regime icke blivit erkänd, och komitén för den allmänna säkerheten söker medla mellan bolsjevikerna och Kerensky.

En ny revolution ägde förra veckan rum i Ryssland, där länge oordning varit förhärskande. Den nya revolutionsrörelsen vände sig mot Kerensky och den provisoriska regeringen och syntes åtminstone till en början ha framgång.

Utan någon egentlig blodsutgjutelse lyckades det extrema socialistpartiet, med den kände vänstersocialistledaren Nikolai Lenine i spetsen, som förut uppgivits vara tysk agent, men antagligen icke är det, störta Kerensky och komma till makten. Detta skedde med tillhjälp av soldat- och arbetarrådet och sedan ett krigsfartyg i fyra timmar bombarderat regeringens säte, vinterpalatset i Petrograd. Kerensky flydde från huvudstaden och begav sig antagligen till fronten.

Lenine började sin bana som det allra nyaste Rysslands ledare med att utgiva en proklamation, vari det bl. a. hette, att han ämnade söka åstadkomma ett tre månaders vapenstillestånd, varunder de krigförande nationernas representanter, icke diplomater, skulle söka komma till en förståelse. Han skulle även lyssna till alla fredsröster, varifrån de än komma.

Lenine bildade genast ne ny regering, vars premiärminister han blev. Denna fick följande sammansättning: Premiärminister, Lenine, utrikesminister, Trotzky; inrikesminister, Rickoff; finansminister, Svortzoff; jordbruksminister, M. Millutin; arbetsminister, M. Shliaprokoff. Krigs- och sjökomité, M. Ovsiannikoff, Krylenko och Bibenko. Handelsminister, M. Nogin; undervisningsminister, M. Lunacharsky; justitieminister, M. Oppohov; förrådsminister, M. Theodorovitch; post- och telegrafminister, M. Aviloff; minister för nationaliteterna; M. Dahugascvili; kommunikationsminister, M. Riazanoff.

Men under tiden hade Kerensky tydligen icke varit overksam. De senaste underrättelserna, när detta i måndags skrevs, giva nämligen vid handen, att Kerensky snart åter kommer till makten.

De revolutionära hava blivit slagna i Moskva och i Tsarskoe-Selo, och från den senare staden, som ligger 15 mil från Petrograd, retirera de i oordning mot huvudstaden.

I Petrograd kämpas på gatorna mellan kosackerna och de lojala på ena sidan och Lenines anhängare, bolsjevikerna, å den andra, medan Kerensky i spetsen för 200,000 tågar från Gatchina för att förstärka de lojala. Petrograd—Gatchinabanan har emellertid blivit uppriven, och stora massor av bolsjeviker ha tågat för att möta Kerensky.

Krigstillstånd har förklarats i Finland, och generalguvernören har blivit avsatt. Hans plats har intagits av en sjöman. Lantdagen har utsett ett statsdiktatum, som skall ha högsta makten i Finland.

För några dagar sedan telegraferades från Stockholm, att tyskarne intågat i Hälsingfors. Senare meddelanden giva emellertid vid handen, att så ej är förhållandet.

Ett förfärligt dåd.

En hop av Villas män anföllo i söndags å. d. ett passagerartåg vid Armanderiez, 50 mil söder om Chihuahua City. De dödade 125 personer och tillgrepo $100,000.

Valet i New York.

Vid stadsvalet i New York i tisdags f. v. blev countydomare John F. Hylan, den demokratiske mayorskandidaten, invald med en pluralitet av mera än 100,000 röster. Med honom invaldes hela den demokratiska stadsvalsedeln och Tammany triumferar. Mayor P. Mitchell, vilken sökte återval som fusionkandidat, ehuru ej formligen nominerad av något parti, kom in som andre man, dock med obetydlig röstövervikt över socialistkandidaten Morris Hillquit. Hylans popularitet över Mitchell uppgick till 142,976 röster och Mitchells över Hillquit var 10,569.